

D Ó M U R

Héraðsdóms Reykjavíkur 18. maí 2007 í máli nr. E-7755/2005:

Sögn ehf.

(Eyvindur S. Sólnes hdl.)

gegn

Sjóvá-Almennum tryggingum hf.

(Ólafur Finnbogi Haraldsson hrl.)

Mál þetta, sem var dómtekið 30. nóvember sl., var tekið til munnlegs málflutnings og dómtekið að nýju 16. maí sl. Málið er höfðað 14. desember 2005 af Sögn ehf., Skálholtsstíg 7, Reykjavík gegn Sjóvá-Almennum tryggingum hf., Kringlunni 5, Reykjavík, til greiðslu tryggingarbóta.

Dómkröfur

Dómkröfur stefnanda eru þær að stefndi verði dæmdur til að greiða stefnanda 13.760.000 krónur ásamt dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu frá þingfestingardegi til greiðsludags. Þá er krafist málskostnaðar að skaðlausu að mati dómsins.

Stefndi krefst þess aðallega að félagið verði sýknað af öllum kröfum stefnanda og að stefnandi verði dæmdur til að greiða stefnda málskostnað samkvæmt framlögðum málskostnaðarreikningi eða samkvæmt mati dómsins.

Til vara krefst stefndi þess að kröfur stefnanda verði lækkaðar verulega og að málskostnaður verði felldur niður.

Málavextir

Með dómi héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-18023/2002, sem kveðinn var upp þann 16. nóvember 2004, var félagið Sögn ehf. dæmt til að greiða

Síldarvinnslunni hf. skaðabætur að fjárhæð 73.400.000 krónur ásamt vöxtum samkvæmt 1. mgr. 8. gr. laga nr. 38/2001 frá 8. desember 2001 til 5. mars 2002, en með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. sömu laga frá þeim degi til greiðsludags, auk 3.500.000 króna í málskostnað.

Dómsmálið kom til vegna bruna sem varð við tókur á kvikmyndinni Hafið, sem Sögn ehf. framleiddi árið 2001 og 2002. Bruninn varð nánar tiltekið í frystihúsi Síldarvinnslunar að Strandgötu 77 og 79 í Neskaupstað. Afleiðingar brunans voru þær að húsið gjöreyðilagðist.

Í dómnum er komist að þeirri niðurstöðu, að Sögn ehf. beri skaðabótaábyrgð á því tjóni sem varð á frystihúsi Síldarvinnslunar hf., og á nánar tilteknu lausafé sem var í húsinu. Samkvæmt mati dómkvadds matsmanns nam tjónið alls 73.400.000 krónum. Ofangreindum dómi var ekki áfrýjað af stefnanda fyrir lok áfrýjunarfrests þann 16. febrúar 2005 og hefur stefnandi þannig sætt sig við dómnsniðurstöðu. Hinn 3. mars 2005 greiddi stefnandi Síldarvinnslunni hf. 14.000.000 króna. Áður höfðu forráðamanna stefnanda gert ítrekaðar tilraunir til að fá stefnda til að viðurkenna gildi ábyrgðartryggingar sem tekin hafði verið hjá stefnda og koma að málinu í kjölfar niðurstöðu héraðsdóms. Þegar þær tilraunir báru ekki árangur var Síldarvinnslunni hf. boðin umrædd greiðsla gegn því að félagið myndi í framhaldinu beina kröfum sínum að stefnda en að öðrum kosti myndi stefnandi beiðast gjaldþrotaskipta.

Stefnandi var með gilda ábyrgðartryggingu hjá stefnda á tjónsdegi, hinn 8. desember 2001, og telur stefnandi sig eiga kröfu á hendur stefnda sem samsvarar þeirri fjárhæð er stefnandi hefur greitt vegna hins skaðabótaskylda atburðar að frádreginni eigin ábyrgð að fjárhæð 240.000 krónur.

Stefndi hafnar því að stefnandi hafi verið með tryggingu hjá stefnda sem taki til þess tjóns sem varð í samræmi við ofangreindan dóm. Stefnandi telur því nauðsynlegt að höfða mál þetta.

Málsástæður stefnanda og lagarök

Stefnandi byggir kröfu sína á því að hann hafi verið með gilda ábyrgðartryggingu hjá stefnda á tjónsdegi þann 8. desember 2001 sem nái til þess að bæta tjón Síldarvinnslunnar hf. og þannig beri stefnda að greiða stefnanda þá fjárhæð sem sannanlega hefur verið greidd til Síldarvinnslunnar hf.

Í váttryggingarskírteini eða Certificate of Insurance sem dagsett sé þann 4. desember 2001 og sent hafi verið í tölvupósti til Agnesar Johansen, eins starfsmanna Sagnar ehf., segi orðrétt, en skírteinið sé á ensku:

„We hereby confirm that Sögn ehf. has taken out with Sjóvá-Almennar tryggingar hf, the following insurance coverage:

- 1. Third Party Liability Insurance for the amount of ISK 120.000.000, which is equal to USD1.140.000. at today 's rate of exchange.*

Deductible is 10 % each and every loss, minimum ISK 24.000, but maximum JSK 240.000.-“

Það hafi frá upphafi verið skýr afstaða forráðamanna og starfsmanna Sagnar ehf. að umrædd ábyrgðartrygging tæki til þess tjóns sem varð.

Áður en til sviðsetningar brunaatriðisins kom hafi starfsmanni Síldarvinnslunnar hf. sérstaklega verið sýnt ofangreint váttryggingarskírteini enda hafi það verið forsenda fyrir því að veitt yrði leyfi til sviðsetningarinnar að Sögn ehf. væri með fullgilda tryggingu sem tæki til þess tjóns sem kynni að verða á eigum Síldarvinnslunnar hf. Við lestur ofangreinds skírteinis sé ekkert sem gefi það til kynna að einhverjar takmarkanir séu á ábyrgð gagnvart þriðja manni, hvað þá að tryggingin tæki ekki til tjóns sem verði vegna eldsvoða. Stefnandi hafi því verið í þeirri trú að hann væri með fullgilda tryggingu.

Við kaup á ofangreindri tryggingu svo og öðrum tryggingum hafi stefndi verið rækilega upplýstur um öll áhættuatriði sem til stóð að taka upp og allar þær áhættur sem væru samfara framleiðslu myndarinnar. Þannig hafi meðal annars verið send ítarleg lýsing á því brunaatriði sem til stóð að taka upp í frystihúsi stefnanda að Strandgötu 77 og 79 í Neskaupstað. Um þessa upplýsingagjöf vísist til lýsingar stefnanda á svokölluðum hættulegum atriðum sem gerð var að beiðni stefnda.

Jafnframt vísist til þess að stefndi gerði þá kröfu til forráðamanna stefnanda og þeirra starfsmanna sem höfðu umsjón með sviðsetningu brunans að þeir framkvæmdu sérstakar prufuíkveikjur með því brunavarnarefni sem var notað. Hafi sú krafa verið gerð til að unnt væri að ganga úr skugga um að ekki ætti að geta kviknað í frystihúsi stefnanda.

Þannig liggi fyrir að stefndi hafði fengið ítarlegar upplýsingar um umrætt brunaatriði en auk þess gert sérstakar kröfur um aðgerðir til að fyrirbyggja tjón vegna sviðsetningar brunans. Hér beri jafnframt að nefna að í ofangreindu váttryggingarskírteini sé annar sérfræðinganna, sem sá um sviðetningu brunans, tryggður sérstaklega með slysatryggingu launþega. Váttryggingarskírteinið sé því augljóslega gefið út í tengslum við fyrirhugaða sviðssetningu. Vísist hér jafnframt til tölvupóstssamskipta milli starfsmanns stefnda og stefnanda þann 4. desember 2001.

Afstaða fulltrúa stefnda strax eftir brunann bendi einnig til þess að þeir hafi talið tjónið heyra undir umrædda ábyrgðartryggingu. Í fundargerð af fundi, sem var haldinn í kjölfar brunans þann 8. desember 2001, komi fram að fulltrúi stefnda, hafi lýst því yfir, að tryggingarfélagin myndu bera kostnað af því að verja húsið.

Þar sem stefnandi hafi þannig talið sig hafa tryggt sig gegn því tjóni sem varð á fasteignum stefnanda, ef tjónið yrði talið skaðabótaskyldt af þeirra hálfu, hafi hinu stefnda félagi verið stefnt til réttargæslu í ofangreindu héraðsdómsmáli með stefnu sem þingfest var þann 9. maí 2003.

Í greinargerð hins stefnda félags í því máli hafi bótaskyldu á grundvelli ábyrgðartryggingarinnar verið hafnað með þeim rökum að tjónið félli utan ábyrgðartryggingarinnar. Hafi verið vísað í almenna skilmála ábyrgðartryggingar

þar sem fram komi að váttryggingin taki ekki til tjóns vegna skemmda á munum eða glötunar muna sem hlytist vegna eldsvoða.

Stefnandi telur ofangreinda afstöðu stefnda haldlausa enda hafi umræddir skilmálar ekki verið kynntir stefnanda fyrr en eftir að hið bótaskylda atvik átti sér stað. Stefnandi hafi keypt ábyrgðartryggingu í þeim tilgangi að tryggja sig fyrir því tjóni sem hann myndi hugsanlega valda þriðja manni. Fyrir liggir að stefndi hafi verið sérstaklega upplýstur um umrætt brunaatriði og hafi öllum aðilum verið ljóst, að það væri áhættusamasta atriði, sem tekið yrði upp við framleiðslu kvikmyndarinnar Hafid. Það að tryggingin tæki svo ekki til tjóns sem myndi verða við gerð þess atriðis sé fjarstæðukennt.

Í váttryggingarskírteini því sem forráðamönnum stefnanda hafi verið sent þann 4. desember 2001 var hvergi vísað í skilmála sem gilda áttu um trygginguna. Með vísan til þess að stefnandi hafði sérstaklega upplýst stefnda um umrætt brunaatriði, verður að telja, að tryggingarfélaginu hafi borið að tilgreina það skýrlega í umræddu skírteini, ef tjón af völdum eldsvoða var undanskilið í skilmálum tryggingar. Mátti stefnda þannig vera ljóst að verið væri að biðja um tryggingu sem tæki meðal annars til tjóns sem yrði vegna sviðsetningar þessa brunaatriðis.

Telur stefnandi ljóst samkvæmt ofangreindu að skilmálar þeir, sem stefndi hafi vísað til geti ekki átt að gilda um þá ábyrgðartryggingu sem hann tók, enda væri slík trygging í engu samræmi við þau samskipti sem átt höfðu sér stað í aðdraganda tryggingartökunnar. Þannig telur stefnandi sýnt að stefndi hafi selt sér ábyrgðartryggingu vegna þess tjóns sem hugsanlega hlytist á eigum þriðja manns við framleiðslu myndarinnar, án þess að tjón vegna eldsvoða hafi verið undanskilið.

Eldsvoðinn hafi orðið vegna mistaka við sviðsetningu brunaatriðis í kvikmynd. Því sé haldið fram að með orðinu eldsvoði í skilmálum sé einungis átt við eldsvoða sem verði vegna atvika sem ekki tengist kvikmyndagerðinni. Hér beri að nefna, að á stefnda hvíli sönnunarbyrðin um það, að umræddir skilmálar, er undanskilji tjón vegna eldsvoða gildi um umrædda ábyrgðartryggingu, auk þess sem allur vafi á túlkun váttryggingarsamnings beri að skýra váttryggingartaka í hag.

Jafnvel þótt talið yrði að skilmálarnir teldust hluti af umræddri ábyrgðartryggingu telur stefndi að víkja beri þeim til hliðar, sbr. 36. gr. laga nr. 11/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga. Stefnandi hafi veitt stefnanda víðtæka tryggingarráðgjöf og hafi haft allar upplýsingar um þau áhættuatriði sem átti að taka upp vegna framleiðslu umræddrar kvikmyndar. Stefnandi hafi hlotið að vera ljóst að sviðsetning umrædds brunaatriðis hefði í för með sér langmesta áhættu á tjóni af þeim áhættuatriðum sem nefnd voru. Þannig hafi stefndi haft fulla vitneskju mn þá áhættu sem stefnandi ætlaði sér að kaupa tryggingu fyrir og hafi mátt vera ljóst að stefnandi hafi verið að kaupa tryggingu gegn því tjóni sem gæti orðið við sviðsetningu kvikmyndaatriðis þar sem sprengingar og eldhætta væru aðaláhættuþættirnir.

Eins og áður segi hafi það augljóslega verið mat forráðamanna stefnanda að keypt hefði verið trygging sem tæki til þess tjóns sem varð á fasteignum Síldarvinnslunaar hf. og lausafé. Miðað við aðdraganda tryggingartökunnar og þess tryggingarskírteinis sem gefið var út verði að telja afar ósanngjarnt gagnvart stefnanda að vísa til umræddra skilmála.

Með vísan til ofangreindra raka sé þess þannig krafist að stefndi greiði stefnukröfu til stefnanda á grundvelli ábyrgðartryggingar sem stefnandi var með hjá stefnda og var í gildi á tjónsdegi.

Um vaxtakröfu stefnanda vísast til 3. mgr. 5. gr. og 1. gr. 6. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu.

Um málskostnaðarkröfu sína vísar stefnandi til laga um meðferð einkamála nr. 90/1991, einkum 1. mgr. 130. gr. þeirra.

Málsástæður stefnda og lagarök

Aðalkrafa

Af hálfu stefnda er því ekki mótmælt að stefnandi hafi verið með gilda frjálsa ábyrgðartryggingu hjá stefnda á tjónsdegi 8. desember 2001. Aðilar máls þessa deili á hinn bóginn um það hvort fyrrnefnt tjón Síldarvinnslunnar hf. eigi undir trygginguna. Byggir stefndi sýknukröfu sína á því að samkvæmt skýrum skilmálum tryggingarinnar falli tjón Síldarvinnslunnar hf. utan hennar og engin atvik séu fyrir hendi sem réttlæti frávik frá því. Stefnandi eigi því ekki kröfu á stefnda á grundvelli frjálssu ábyrgðartryggingarinnar, um endurgreiðslu þeirra bóta sem félagið greiddi Síldarvinnslunni hf. vegna tjónsins. Skuli þetta nú rökstutt nánar.

Í fyrsta lagi taki tryggingin ekki til ábyrgðar vegna skemmda á munum eða glötunar muna, sem vátryggður hefur að láni, á leigu, til geymslu, sölu, flutnings eða eru af öðrum ástæðum í vörslu hans, þar á meðal muna, sem vátryggður hefur tekið í heimildarleysi, sbr. grein 150.20 í framlögðum vátryggingarskilmálum á dskj. nr. 14.

Óumdeilt sé að Síldarvinnslan hf. hafi lánað stefnanda húsnæðið að Strandgötu 77 og 79 á Neskaupstað, þ.e. frystihúsið sem brann, til kvikmyndatöku. Megi hér t.d. vísa til þess sem fram hafi komið hjá Freysteini Bjarnasyni, þáverandi útgerðarstjóra Síldarvinnslunnar hf., við rannsókn lögreglu á brunanum. Megi hér einnig vísa til stefnu Síldarvinnslunnar hf. og greinargerðar stefnanda í héraðsdómsmálinu nr. E-18023/2002.

Samkvæmt framansögðu liggi þannig fyrir að skemmdir urðu á munum, þ.e.a.s. á frystihúsinu og tilteknu lausafé sem þar var, sem stefnandi hafði að láni. Taki tryggingin ekki til ábyrgðar á slíku tjóni, sbr. grein 50.20 í vátryggingarskilmálum. Þegar af þessari ástæðu beri að sýkna stefnda af kröfum stefnanda.

Í öðru lagi taki tryggingin ekki til ábyrgðar vegna skemmda á munum eða glötunar muna, sem hljótist af eldsvoða, sbr. grein 150.40 í vátryggingarskilmálum. Óumdeilt sé að tjón Síldarvinnslunnar hf. sé til komið vegna bruna á fasteign félagsins er varð við tókur á kvikmyndinni Hafíð sem stefnandi framleiddi. Telur stefndi engan vafa leika á því að slíkur brunni teljist til eldsvoða samkvæmt vátryggingarskilmálum. Þessu til stuðnings vísist meðal annars til ákvæða

vátryggingarsamningalaga nr. 20/1954 um brunatryggingar. Megi hér einnig vísa til forsendna héraðsdóms í nefndu máli. Stefndi mótmæli því harðlega að einhver vafi sé á því hvernig túlka beri vátryggingarskilmálana og að þar hafi einungis verið átt við eldsvoða sem yrði vegna atvika sem ekki tengdust kvikmyndagerðinni. Eigi sú túlkun stefnanda á skilmálunum sér enga stoð.

Samkvæmt framansögðu liggi þannig fyrir að tjón Síldarvinnslunnar hf. hlaust af eldsvoða. Taki tryggingin ekki til ábyrgðar á slíku tjóni, sbr. grein 150.40 í vátryggingarskilmálum. Þegar af þessari ástæðu beri að sýkna stefnda af kröfum stefnanda.

Stefndi leggi áherslu á að tjón Síldarvinnslunnar hf. fellur utan þeirrar frjálsu ábyrgðartryggingar sem stefnandi hafði hjá stefnda, eins og að framan er rakið. Þegar af þeirri ástæðu beri að sýkna stefnda af öllum kröfum stefnanda. Stefndi telur að margar þeirra málsástæðna sem teflt sé fram í stefnu geti ekki átt við í málinu, en telur sig á hinn bóginn ekki komast hjá því að svara þeim með nokkuð ítarlegum hætti.

Í stefnu sé því haldið fram að það hafi frá upphafi verið skýr afstaða forráðamanna og starfsmanna stefnanda að umrædd ábyrgðartrygging tæki til tjónsins. Þá sé ítrekað fullyrt að stefnandi hafi talið sig hafa tryggingu fyrir því tjóni sem kynni að verða á fasteignum og lausafé Síldarvinnslunnar hf. Stefndi mótmælir þessum fullyrðingum stefnanda harðlega. Því til stuðnings sé nærtækt að benda á það sem fram komi í greinargerð stefnanda í fyrrnefndu héraðsdómsmáli nr. E-18023/2002. Þar segi á bls. 7; „[...] Stefndi var ljóst að keypt hafði verið ábyrgðartryggingu (sic) vegna tjóns sem kynni að verða valdið við upptökur myndarinnar með sagnæmum hætti. Stefndi vissi því eða mátti vita að stefndi hafði ekki keypt brunatryggingu enda hefði það verið erfitt þar sem stefndi var sjálfur með gilda brunatryggingu á fasteigninni hjá stefnda Tryggingamiðstöðinni hf. Ef stefndi vildi auka við tryggingar vegna upptöku þessa atriðis eða annarra áhættuatriða tengdum fasteignum stefnanda bar honum að kaupa slíkar tryggingar sjálfur eða krefjast þess af framleiðanda myndarinnar að hann gerði það. Stefndi gerði hvorugt. [...]“ Á bls. 9 segi síðan svo: „[...] Það skuli ítrekað að ef stefndi taldi þörf á því að keypt yrði víðtækari trygging en ábyrgðartrygging vegna brunaatriðsins (sic) eða annarra áhættuatriða, hafi stefndi borið að gera það hjá sínu tryggingafélagi, brunatryggjanda fasteignarinnar, eða krefjast þess af framleiðanda myndarinnar að hann gerði það. Það hafi stefndi ekki gert og geti stefndi ekki borið ábyrgð á því. [...]“

Samkvæmt framansögðu meggi því ljóst vera að Sögn ehf. var fullkunnugt um þær takmarkanir sem voru á gildissviði frjálsu ábyrgðartryggingarinnar og að hún tryggði ekki tjón vegna bruna.

Til viðbótar því sem hér hafi verið rakið skuli bent á að stefndi hafi tekið sérstakar tryggingar hjá stefnda vegna tiltekinna muna í eigu þriðja manns og sem voru þá meðal annars tryggðir gegn brunatjóni. Styðji þetta enn frekar að stefndi hafi verið fullkunnugt um að frjálsa ábyrgðartryggingin væri ekki svo víðtæk sem haldið sé fram í stefnu. Að öðrum kosti hefði stefndi, eðli máls samkvæmt, ekki keypt þær tryggingar.

Stefndi mótmælir því harðlega að stefnandi geti borið fyrir sig að ekkert í váttryggingarskírteini hafi gefið til kynna að einhverjar takmarkanir væru á frjálsu ábyrgðartryggingunni. Ef fallist væri á þá skýringu stefnanda þýddi það t.d. að stefndi bæri ábyrgð á tjóni sem stefnandi kynni að hafa valdið af ásetningi. Væri slíkt fráleitt. Stefndi mótmælir því jafnframt að félaginu hafi borið að tilgreina það sérstaklega í váttryggingarskírteini, sbr. dskj. nr. 5, að tjón af völdum eldsvoða væri undanskilið í skilmálum tryggingarinnar. Byggir stefndi á því að stefnanda hafi verið kunnugt um eða a.m.k. mátt vera vel kunnugt um að skilmálar umræddrar tryggingar hefðu að geyma undanþáguákvæði, eins og venjan sé í stöðluðum samningsskilmálum váttrygginga. Hafi stefnanda borið að kynna sér skilmála þeirra trygginga sem það valdi sér, en í skilmálum frjálsu ábyrgðartryggingarinnar komi t.d. skýrt fram að tjón af völdum eldsvoða sé undanskilið. Hafi stefnanda verið vel kunnugt um að ákveðnir skilmálar giltu um trygginguna, sjá hér tölvupóst félagsins til stefnda á dskj. nr. 21. Hér skuli áréttað að af fyrnefndri greinargerð stefnanda verði skýrlega ráðið að félaginu hafi verið fullkunnugt um að frjálsa ábyrgðartryggingin fæli ekki í sér brunatryggingu fasteignar Síldarvinnslunnar hf.

Tekið skuli fram að upplýsingar um áhættuatriði hafi ekki verið lagðar fram vegna frjálsu ábyrgðartryggingarinnar heldur vegna töku hinnar svokölluðu „Film Insurance“, eins og sjá megi á dskj. nr. 18. Aldrei hafi verið rætt um að stefndi skyldi brunatryggja fasteign Síldarvinnslunnar hf. enda hafi hún verið tryggð lögbundinni brunatryggingu hjá Tryggingamiðstöðinni hf. og hafi stefnanda verið kunnugt um það.

Í stefnu sé fullyrt að stefndi hafi gert þá kröfu til forráðamanna stefnanda og þeirra starfsmanna sem höfðu umsjón með sviðsetningu brunans að þeir framkvæmdu sérstakar prufuútkveikjur með því brunavarnarefni sem var notað. Hafi þessi krafa verið gerð til að unnt væri að ganga úr skugga um að ekki ætti að geta kviknað í frystihúsi stefnanda. Stefndi mótmælir þessum fullyrðingum sem röngum og ósönnuðum, nú sem fyrr.

Í stefnu sé því einnig haldið fram að váttryggingarskírteinið á dskj. nr. 5 hafi verið gefið út í tengslum við fyrirhugaða sviðsetningu á brunanum því þar kæmi fram að annar sérfræðinganna, sem séð hafi um sviðsetninguna, væri tryggður sérstaklega með slysatryggingu launþega. Stefndi mótmæli þessu. Hafi einfaldlega verið að staðfesta töku tryggingar, sem óskað hafði verið eftir sama dag. Um hafi verið að ræða almenna slysatryggingu fyrir starfsmanninn þann tíma sem hann var hér á landi.

Sefndi mótmælir því að hafa talið í upphafi að tjónið heyrði undir frjálsu ábyrgðartrygginguna. Óumdeilt sé að þann 8. desember 2001 hafi verið haldinn fundur á Hótel Capitano vegna brunans. Á þeim fundi hafi málin verið rædd almennt og komið fram í máli Helga Kjærnested, svæðisstjóra stefnda, að það tryggingarfélag, sem bótaskyldt væri vegna tjónsins, bæri kostnaðinn sem af því hlytist við að verja húsið fyrir frekara tjóni. Í þeim orðum svæðisstjóra stefnda hafi ekki falist nein viðurkenning á bótaskyldu úr frjálsu ábyrgðartryggingunni.

Stefndi mótmælir því að skilyrði séu til að víkja umræddum tryggingarskilmálum til hliðar með vísan til 36. gr. samningalaga nr. 7/1936. Aðilum váttryggingarsamnings sé frjálst að semja um efni hans og hafi stefnda

verið heimilt með samningi að takmarka þá áhættu sem hann tók að sér, enda um frjálsa ábyrgðartryggingu að ræða. Byggir stefndi á því að félaginu hafi verið heimilt að takmarka ábyrgð sína með þeim hætti sem gert var. Undanþáguákvæðin séu skýr, alls ekki óvenjuleg og sé sambærileg ákvæði að finna í tryggingarskilmálum annarra tryggingafélaga. Þá geti undanþáguákvæðin ekki talist ósanngjörn þegar meðal annars sé litið til þess að lögum samkvæmt beri að tryggja húseignir sérstaklega gegn bruna, sbr. lög nr. 48/1994 um brunatryggingar.

Ennfremur mótmælir stefndi því að það skipti máli við úrlausn þessa máls, um mögulega skyldu stefnda til endurgreiðslu samkvæmt frjálsri ábyrgðartryggingu, að forráðamenn og starfsmenn stefnanda hafi talið að umrædd trygging tæki til þess tjóns sem varð. Það sem skipti öllu máli sé að samkvæmt skýrum skilmálum tryggingarinnar taki hún ekki til tjónsins, eins og fyrr sé rakið. Mögulegur misskilningur stefnanda um gildissvið frjálsu ábyrgðartryggingarinnar geti ekki leitt til þess að stefnda verði gert að endurgreiða félaginu úr tryggingunni.

Stefndi bendir á að krafa stefnanda í máli þessu sé eingöngu byggð á reglum váttryggingaréttar og að stefnda beri að endurgreiða stefnanda á grundvelli frjálsu ábyrgðartryggingarinnar. Ekki hafi verið byggt á því að stefndi kunní að bera ábyrgð á öðrum grundvelli, s.s. þeim að stefndi hafi valdið stefnanda tjóni með sagnæmum og ólögumætum hætti og beri af þeim sökum skaðabótaábyrgð gagnvart stefnanda.

Í framhaldi af þessu sé rétt að taka skýrt fram að stefndi telur sig engin mistök hafa gert og telur sig hafa veitt stefnanda fullnægjandi ráðgjöf við tryggingatökuna. Hafi stefnanda verið kunnugt um eða mátt vera kunnugt um þær tryggingar sem félagið keypti og gildissvið þeirra, eins og fyrr sé rakið. Fullyrðingum í stefnu um aðdraganda og forsendur tryggingatökunnar er mótmælt sem röngum og ósönnuðum að því leyti sem þær fara í bága við lýsingar stefnda.

Varakrafa

Stefndi krefst þess til vara að kröfur stefnanda verði lækkaðar verulega þar sem greiddar bætur til Síldarvinnslunnar hf. hafi verið umfram raunverulegt tjón félagsins. Stefnda geti aldrei verið skylt að endurgreiða meira úr frjálsu ábyrgðartryggingunni en sem nemi raunverulegu tjóni. Byggir stefndi á því að tjón Síldarvinnslunnar hf. sé að mestu leyti ósannað og sé niðurstöðu matsgerðar mótmælt sem rangri og of hárrí. Tekið skuli hér fram að dómur Héraðsdóms Reykjavíkur í málinu nr. E-18023/2002 hafi ekki bindandi réttaráhrif fyrir stefnda, enda hafi félagið ekki verið beinn aðili að málinu. Stefndi mótmælir loks dráttarvaxtakröfu stefnanda frá fyrra tímamarki en dómsuppsögudegi.

Um lagarök vísar stefndi einkum til þágildandi laga nr. 20/1954 um váttryggingarsamninga, almennra reglna váttryggingaréttar og meginreglu samningaréttar um samningsfrelsi, auk samningalaga nr. 7/1936 og laga nr. 48/1994 um brunatryggingar.

Um málskostnað er vísað til XXI. kafla laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála.

Niðurstaða

Stefnandi byggir kröfur sínar á því að félagið hafi verið með gilda ábyrgðartryggingu hjá stefnda á tjónsdegi sem taki til þess tjóns sem varð á fasteign og lausafjármunum í eigu Síldarvinnslunar hf. við töku kvikmyndarinnar Hafið, 8. desember 2001. Beri stefnda því að bæta stefnanda tjón hans sem stefnandi telur nema stefnufjárhæð.

Karl Jóhann Birgisson, rekstrarstjóri útgerðarsviðs Síldarvinnslunar hf., bar fyrir dómi að þegar dró að því að umrætt brunaatriði yrði kvikmyndað hafi forstjóri Síldarvinnslunar hf. beðið sig að ganga eftir því við Sögn ehf. að þetta væri allt vel tryggt. Hafi hann því snúið sér til tengiliðar síns hjá Sögn ehf, Agnesar Johansen, og óskað staðfestingar á því. Agnes hafi sýnt honum vátryggingarskírteini frá stefnda á tölvu og hafi honum sýnst það „dekka“ þetta atriði. Staðfesti Karl Jóhann að honum hafi verið sýnt dskj. nr. 5 sem er yfirlýsing frá 4. desember 2001.

Stefnandi byggir á því að þessi yfirlýsing stefnda frá 4. desember 2001 sé vátryggingarskírteini og í því séu engar takmarkanir tilgreindar á ábyrgð stefnda gagnvart þriðja manni. Stefnandi hafi því mátt treysta því að um fullgilda tryggingu væri að ræða og að umrædd trygging tæki til þess tjóns sem varð.

Stefnandi vísar til bókunar á fundi sem haldinn var eftir brunann þar sem Agnes Johansen hafi lýst því að í skilmálum um frjálsa ábyrgðartryggingu hefði verið lýst ítarlega hverju áhættuatriði í myndinni þannig að þar kæmi fram lýsing á því atriði sem olli brunanum á húsinu.

Í framburði Sigfúsar Arnar Sigurhjartarsonar, viðskiptastjóra stefnda, fyrir dómi kom hins vegar fram að sá spurningalisti sem settur var fram og þær lýsingar á áhættuatriðum sem Sögn ehf. gaf hafi ekki staðið í tengslum við umfjöllun um ábyrgðartrygginguna heldur aðrar tryggingar sem Sögn ehf. tók hjá stefnda. Bar Sigfús að í sambandi við ábyrgðartrygginguna hefði ekki verið rætt hvort hún tæki til bruna enda hefði það ekki gengið upp því stefndi selji ekki þannig tryggingu. Lögboðin bunatrygging hafi verið til staðar varðandi þessa tilteknu eign sem tjón varð á.

Stefnandi heldur því fram að stefndi hafi krafist þess af Sögn ehf. að framkvæmdar yrðu sérstakar prufuíkveikjur með því brunavarnarefni sem var notað. Agnes Johansen bar fyrir dómi að hún muni ekki eftir því að stefndi hafi farið fram á slíkt. Ekkert þykir hafa komið fram í málinu sem styður umrædda fullyrðingu stefnanda.

Stefnandi byggir á því að Sögn ehf. hafi ekki verið kynntir skilmálar tryggingarinnar fyrr en eftir að tjón varð.

Sigfús Arnar Sigurhjartarson bar fyrir dómi að verklagsreglan hjá stefnda sé sú að hann sjái um útgáfu á tryggingarskírteininu. Það sé prentað í gíróseðilsformi. Síðan sjái annar starfsmaður um að senda skírteinið ásamt tryggingarskilmálunum til viðskiptamanns. Samkomulag hafi orðið milli stefnda og Sagnar ehf. að

tryggingin tæki gildi 1. október þótt skírteinið hefði verið gefið út síðar. Lísu Kristjánsdóttir, starfsmaður á skrifstofu Sagnar ehf. á umræddum tíma, kvaðst fyrir dómi ekki muna til þess að hafa mótttekið tryggingarskilmála en kvaðst hafa fengið greiðsluseðla vegna ýmissa trygginga.

Stefndi, Sjóvá-Almennar tryggingar hf., er félag sem hefur á boðstólum og selur tryggingarar. Óumdeilt er að Sögn ehf. keypti ýmiss konar tryggingar hjá stefnda í tengslum við töku myndarinnar Hafíð, þ.á m. frjálsa ábyrgðartryggingu.

Telja verður að það sé almenn vitneskja að tryggingar, eins og frjáls ábyrgðartrygging, eru háðar ákveðnum stöðluðum skilmálum. Bar forsvarsmönnum Sagnar ehf. að kynna sér þá áður en gengið var til samninga við stefnda um kaup á tryggingunni og ganga úr skugga um að tryggingin tæki til þeirra þátta í starfsemi félagsins sem félagið óskaði tryggingar á. Liggur ekki fyrir að stefndi hafi tekið á sig ábyrgð umfram það sem skilmálar kveða á um. Hvað forsvarsmenn Sagnar ehf. hafa talið í þessu sambandi þykir ekki skipta hér máli.

Samkvæmt framburði Lísu Kristjánsdóttur var óskað eftir staðfestingu á því að allt væri tryggt. Taldi Lísu að þar sem staðfestingin væri á ensku hefði hún verið gerð fyrir meðframleiðendur myndarinnar. Umrædd staðfesting eða „certificate of insurance“ var það skjal sem Karli Jóhanni var sýnt þegar hann óskaði staðfestingar á því að allt væri vel tryggt hjá Sögn ehf. Í umræddu skjali segir í íslenskri þýðingu: „Við staðfestum hér með að Sögn ehf hefur tekið eftirfarandi tryggingar hjá Sjóvá-Almennum tryggingum hf:

1. Þriðja aðila ábyrgðartrygging að upphæð kr. 120.000.000, sem er að jafngildi USD 1.140.000 á gengi dagsins í dag. Sjálfsábyrgðin er 10% í sérhverju tjóni, kr. 24.000,- að lágmarki en kr. 24.000,- að hámarki
2. Bótatrygging fyrir starfsmenn skv. kjarasamningi Paal Morten Hverven.“

Enda þótt umrætt skjal beri yfirskriftina tryggingarskírteini í íslenskri þýðingu er ljóst af efni þess að það er staðfesting á því að Sögn ehf. hafi tekið ákveðnar tryggingar hjá stefnda.

Er ekki fallist á að stefnandi hafi mátt ætla að um væri að ræða tryggingarskírteini frjálsrar ábyrgðartryggingar þar sem engir skilmálar eru tilgreindir í skjalinu, sbr. það sem áður segir. Þá er handskrifað á skjalið að það sé útprentun á staðf. sem barst á e-mail frá Sigfúsi.

Eins og áður segir hafði stefnandi keypt frjálsa ábyrgðartryggingu hjá stefnda. Tjón, sem varð við umræddan bruna á fasteign stefnanda og lausafjarmunum, sem Sögn ehf. hafði að láni, fellur utan við gildissvið tryggingarinnar, sbr. ákvæði 150.20 og 150.40 í skilmálum ábyrgðartryggingarinnar. Sú málsástæða stefnda að víkja beri til hliðar skilmálum tryggingarinnar á grundvelli 36. gr. laga nr. 11/1936 er órökstudd og er henni hafnað. Stefnandi hefur því ekki sýnt fram á í máli þessu að hann eigi kröfu á stefnda vegna umrædds tjóns. Ber því að sýkna stefnda af öllum kröfum stefnanda í málinu.

Eftir atvikum þykir rétt að hvor aðila beri sinn kostnað af málinu.

Kristjana Jónsdóttir héraðsdómari kvað upp dóm þennan.

D Ó M S O R Ð

Stefndi, Sjóvá-Almennar tryggingar hf., skal vera sýkn af kröfum stefnanda, Sagnar ehf.

Málskostnaður fellur niður.

Kristjana Jónsdóttir